

Interpellationssvar

Dnr 25KS184-2
2025-05-09

Kommunfullmäktige

Svar på interpellation från Vänsterpartiet (V) - Särskilt boende för äldre med pågående missbruk

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 31 mars 2025, väckte Åsa Karlsson - Vänsterpartiet (V) följande interpellation.

”I Sverige finns ett tjugotal särskilda boenden för äldre personer med ett aktivt missbruk. Forskningsrapporten ”Specialiserade boenden för äldre med långvarig missbruksproblematik” har funnit att kommunerna hanterar frågan om omsorg för äldre med missbruksproblem olika och att fler äldreboenden för målgruppen behövs.

Där konstateras också att befintliga boenden skiljer sig åt, vissa boenden erbjuder omfattande socialt och medicinskt omhändertagande med personal på plats dygnet runt, andra är så kallade stödboenden där hyresgästen klarar sig själv med viss tillsyn. I Stockholms kommun finns sedan 20 år boendet ”Gamlebo”. Bakgrunden var att man ville hitta en boendeform för äldre som pendlade mellan hemlöshet och akutboende. Där bor de som inte klarar av att bo i egen lägenhet, i ett vanligt stödboende eller vanliga äldreboenden.

Mina frågor till ansvarigt kommunalråd är

- hur hanteras äldre med pågående missbruk här i Gävle?
- hur många äldre med pågående missbruk finns i kommunen?
- finns det ett behov av ett boende som liknar Gamlebo?
- finns det ett behov av boende som mer är av karaktären ”stödboende”?

Eva Älander (S), Omvårdnadsnämndens ordförande fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

Tack för interpellationen och frågorna om särskilt boende för äldre med pågående missbruk, en målgrupp som ofta rör sig i gränslandet mellan olika verksamheter i kommun och region.

I Valfärd Gävles regi finns det 11 vård- och omsorgsboenden för äldre. Inget av dessa boenden har en uttalad inriktning mot missbruk och beroende och det är det heller inget av de externt drivna boendena som har. Kunder med den här typen av problematik, liksom annan social problematik, finns dock på de flesta av våra boenden. Detta hanteras inom ramen för verksamheten, och det finns även möjlighet att avropa ett mer specialiserat stöd vid behov.

På det kommunala vård- och omsorgsboendet Fleminggatan finns det en boendeenhet och dagverksamhet för yngre personer med demenssjukdom samt ett gruppboende för äldre personer med psykisk funktionsnedsättning.

Vidare finns tillsynsboendet Stallgatan inom ramen för Valfärd Gävles verksamhet. Stallgatan vänder sig till personer som av olika anledningar har svårigheter att klara ett eget boende, personer som har samsjuklighet och/eller en bakgrund med hemlöshet. Några av de som bor på tillsynsboendet Stallgatan är äldre och har ett visst omvårdnadsbehov på grund av sin ålder, vilket tillgodoses med stöd av hemtjänstinsatser.

De äldre personer som har ett pågående missbruk som vi har kännedom om (och därmed statistik kring) är de som kommer i kontakt med Socialtjänsten på något vis. De missbrukande som är 70 år och äldre och som aktualiseras (endera genom egen ansökan eller anmälan från andra – oavsett orsak) hos Socialtjänsten utgör en mycket liten del av den totala målgruppen vuxna med missbruk; 2023 var de 3,3 % av den totala målgruppen och 2024 utgjorde de 2,8 % av den totala målgruppen vuxna. Men andra ord, gruppen 70 år och äldre, är liten i verksamheten.

Vad gäller antalet aktualiseringar rörande missbruk, för personer i åldrarna 69 år och uppåt, så går det att se detta i de två tabellerna här nedanför för 2023 respektive 2024. Det handlar om totalt 39 individer som aktualiserats via anmälan om missbruk under de två senaste åren samt därtill sju individer per år som aktualiserats hos Socialtjänsten via ansökan

Anmälan om missbruk (helår)		Ålder															Total	
		70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	84	87	88		
Period	helår	2023	4	3	1	12	2	6	3	3	1	2	0	1	1	0	0	39
		2024	6	5	4	0	3	2	1	0	0	4	3	6	0	4	1	39
Total			10	8	5	12	5	8	4	3	1	6	3	7	1	4	1	78

Ansökan om		Ålder			
missbruk (helår)		72	73	74	75
Period helår	2023	0	5	0	2
	2024	3	0	1	3
Total		3	5	1	5
					14

Utredningsenhet vuxen får alltså in ett fåtal ansökningar från äldre med missbruksproblematik, men desto fler anmälningar från t.ex. grannar, anhöriga och professionella.

En del av orsakerna till anmälningarna handlar om ensamhet och då kan den äldre få stöd och hjälp via t.ex. dagverksamheterna eller andra frivilliga insatser, om den äldre personen samtycker till detta. Några har beviljats hjälp genom boendestöd. De olika insatser som finns inom öppenvårdsenhet vuxen omfattar också äldre med missbruk och beroende, när den äldre har behov av sådana. I en del fall kan demenssjukdomar finnas relaterade till missbruk. Medarbetarna på Utredningsenhet vuxen samordnar kontakter med god man/förvaltare, eller kopplar på biståndshandläggare inom Omvårdnadsnämndens ansvarsområde när behov finns hos den äldre av att ansöka om hemtjänst eller plats på särskilt boende.

I dagsläget har vi våra ordinarie vård- och omsorgsboenden samt tillsynsboendet Stallgatan. Utifrån samhällsproblematiken med ensamhet hos äldre kan det framöver behövas fler kollektiva bostadslösningar som tar bort de möjliggörare som köper ut alkohol till den som har en missbruksproblematik, alternativt skulle det behöva arbetas mer med att bygga på det sociala nätverket för att minska ensamheten hos den äldre som upplever sig ensam.

Härmed anser jag interpellationen besvarad.

Eva Älander (S)

Ordförande för Omvårdnadsnämnden